

[Pilgaard Andersen]

pres, der er på institutionerne, og det mener vi afgjort vi kan gøre ved dette lovforslag. Hvis der er forældre, der ikke ønsker at få deres børn passet på en institution under pædagogisk påvirkning, må det være op til forældrene selv at afgøre det. Det skal vi ikke blande os i fra det offentlige.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Til orientering til hr. Pilgaard Andersen vil jeg godt lige oplyse, hvad jeg mener med tre forskellige former for dagpleje. Der er den kommunale dagpleje, hvor kommunen betaler, og hvor plejemødrene er ansat af kommunen. For det andet er der den grå dagpleje. Det er dér, hvor kommunen har det formelle tilsyn, men hvor der ingen betaling er mellem kommunen og dagplejehjemmet. Og så er der det, jeg kalder den sorte dagpleje, som er helt uden for al kontrol. Det er sådan set den sorte dagpleje, hr. Pilgaard Andersen ønsker. Jeg nævnte et forkert tidspunkt før, men jeg vil gentage, at i 1905 startede man børnelovene her i Danmark, og det var, fordi der skete en katastrofe ude på Vesterbro, hvor der var en kvinde, der brændte 9 børn i ovnen. Jeg ved ikke, om hr. Pilgaard Andersen ønsker sådan nogle tilstande i Danmark, at vi skal skrue tiden 75 år tilbage.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Til fru Birthe Nielsen vil jeg sige, at jeg synes ikke, argumentationer fra 1905 kan føres frem i 1980. Heldigvis er der da sket en samfundsudvikling, og der er vel også tale om en helt anden generation.

Jeg tror, forældrene er ansvarsbevidste og selv kan vurdere de familier, som de ønsker at få deres børn passet af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om orlov i forbindelse med børns sygdom.

[Af Birthe Nielsen (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 14. Fremsat 6/12 79).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Den betænkning om barselorlov, som fællesudvalget under børnekommissionen og ligestillingsrådet afgav i 1978, indeholder en række forslag til forbedring af vilkårene for familier med mindre børn. Herunder er også et forslag om, at forældre i et vist omfang får ret til frihed fra arbejde og dagpenge i forbindelse med børns sygdom.

Som det tidligere er oplyst over for folketinget, nedsatte daværende socialminister Erling Jensen den 5. april 1979 et embedsmandsudvalg, der skulle forberede lovforslag om ændrede barselhvileregler på baggrund af fællesudvalgets betænkning. Jeg har netop modtaget udvalgets rapport med udkast til lovforslag vedrørende en første fase. Jeg har også sendt et lovforslag ud til høring, og jeg regner med at kunne fremsætte det i slutningen af februar.

Jeg skal på den baggrund afholde mig fra kommentarer til det fremsatte forslag.

Taanquist (S):

Forslaget er et af en række af forslag til forbedring af børnefamiliens forhold. Disse forslag vil tilsammen medføre så store udgifter, at de nødvendigvis må gennemføres i en vis rækkefølge. Det foreliggende forslag er ikke nr. 1 på vores liste. Det er derimod, som socialministeren har sagt, forslaget om en udvidet barselorlov.

Svend Heiselberg (V):

[Svend Heiselberg]

Venstre vil ikke støtte beslutningsforslag nr. B 14.

Vi har en vis sympati for forslaget intentioner. Det vil altid være en god ting, hvis forældrene uden økonomiske afsavn kan blive hjemme og passe deres syge børn, men forslaget økonomiske konsekvenser lader sig umiddelbart ikke overskue. Selv om der findes en sådan ordning i Sverige, er det jo ikke strengt nødvendigt, at vi gennemfører en lignende ordning her i Danmark.

Karen Thurøe Hansen (KF):

I bemærkningerne til beslutningsforslaget siger forslagsstillerne, at det tilsigter at tilgode disse børnene i vort samfund. Det tror jeg samtlige partier her i tinget kan være enige om, men det konservative folkeparti kan ikke støtte dette beslutningsforslag, og vi har følgende begrundelse:

Det kan dog ikke være meningen, at det offentlige skal være økonomisk ansvarlig for børnene. Sætter man børn i verden, er det stadig vort partis opfattelse, at forældrene bør være sig deres ansvar bevidst, og til denne ansvarsbevidsthed hører også, at man må regne med eventuel sygdom hos børnene, når man tilrettelægger sin tilværelse.

Vi kan som sagt ikke medvirke til dette forslag.

Knud Lind (FP):

Danmark stander i våde. Riget fattes penge. Vi skylder ca. 80 mia kr. væk. Vi har 150.000 arbejdsløse. Erhvervslivet vander sig under de enorme skatter. Folketinget har netop vedtaget en buket, som har ramt dansk erhvervsliv hårdt, formuebeskatning, statsgrundskyld, øget selskabsbeskatning m. v. Man kunne . . .

Formanden:

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er forslag om orlov i forbindelse med børns sygdom, der er på dagsordenen, og ikke finansloven.

Knud Lind (FP):

Man kunne derfor stille sig det spørgsmål: hvem er mest socialt bevidst, den, der sørger for, at folk kan klare sig selv uden hjælp fra det offentlige, eller den, der brandskatter den

danske befolkning for derefter at dele gratis goder ud?

Jeg arbejder mig nu langsomt ind på spørgsmålet. Jeg vil indlede med at sige tak til fru Birthe Nielsen, fru Lilli Gyldenkilde og fru Ebba Strange for deres moderlige omsorg for de tusinde børn i Danmark. Forslaget, som man har fremsat, går ud på mindst 10 dages orlov årligt betalt af skatteyderne, såfremt børnene skulle blive syge eller blive indlagt. Ifølge beslutningsforslaget skal ordningen finansieres via dagpengeloven i lighed med barselorlov.

Der er noget godt i selve forslaget, idet man på forhånd kan regne ud, at børn i alderen fra 0 til 14 år før eller senere vil komme ud for en eller flere børnesygdomme. Det burde forældrene også have kunnet regne ud, hvis de planlagde familieforøgelsen. Ved samme lejlighed kunne man f. eks. have planlagt at forsikre sig, således at man var dækket ind ved børnenes eventuelle sygdom. Man kunne også have lavet en speciel kasse i sin fagforening, der dækkede samme område.

Det mærkværdige ved et forslag som dette er, at SF som et socialistisk parti i en krisetid pålægger statskassen yderligere byrder. I en tid, hvor kapitalen i forvejen er pålagt store byrder og indhug. Det vil virke nedbrydende for kapitalen og dansk erhvervsliv som helhed, uagtet at der er et godt sigte i forslaget. SF må trods alt regne med, at i den sidste ende er det den stygge kapital, der skal betale for deres socialistiske drømmerier.

Fremskridtspartiet vil med sin sædvanlige fornuftige og kapitalistiske indstilling arbejde videre med forslaget. Uanset hvordan man ser på, hvordan det skal betales – om det skal være over det offentlige, om man skal forsikre sig, eller om man f. eks. i arbejdsløsheds-kassen skulle have en særlig kasse for det – må man vel være enig i, at man forud kan beregne, at børn vil få en eller flere sygdomme. Der er noget godt i forslaget, spørgsmålet er bare: på hvilken måde skal det betales?

Lone Dybkjær (RV):

Jeg ønsker ikke at trække tiden ud her en fredag eftermiddag. Det er grunden til, at jeg ikke siger noget til fremskridtspartiet, selv om der i og for sig godt kunne være basis for

[Lone Dybkjær]

det i anledning af det, der er sagt her i salen i dag og ved forskellige lejligheder.

Det radikale venstre ser naturligvis med sympati på dette forslag. Jeg tror, at et hvilket som helst menneske, der har beskæftiget sig med udearbejdende forældre, der har børn under 10-14 år, er klar over de problemer, som disse forældre og dermed også børnene står over for, så snart barnet er sygt.

Problemet er naturligvis de økonomiske konsekvenser, et sådant forslag vil have. Vi vil godt se på det i relation til socialministerens forslag om barselorlov, som vi da i øvrigt også ser frem til havner her i tinget.

Birgith Mogensen (CD):

Tankerne om arbejdsfrihed i forbindelse med et barns sygdom er ikke nye. De blev sidst drøftet i Folketinget i forbindelse med den lange række af forslag fra de forskellige partier, der blev fremsat under debatten om barselorlov. Disse forslag afventede i cirka et år et samlet forslag fra børnekommissionen. Situationen er nu den, at Folketinget afventer forslag om forbedret barselorlov fra regeringen, og før dette forslag ligger på bordet, er det vanskeligt at gå ind i vurderingen af private forslag med tilknytning til dette.

Centrum-demokraterne vil, når vi ved, hvilken økonomisk ramme regeringens forslag har, gå ind i en prioritering af de problemer, der på dette område trænger til at blive løst.

De, der har mest behov for en forbedring, er de kvinder, der har opbrugt en stor del af deres orlov inden fødslen på grund af sygdom. Derefter kvinder i almindelighed. Så kommer spørgsmålet om frihed i forbindelse med børns sygdom. Når dette er på plads – og hvis et økonomisk mirakel skulle indfinde sig – så kommer spørgsmålet om mænds barselorlov.

Centrum-demokraterne har sympati for forslaget, men mener, at den videre behandling skal afvente regeringens forslag.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg synes, det er et udmærket forslag, SF er kommet med her. Der er ingen tvivl om, at der er et stort behov for, at man rent faktisk kan få betalt orlov, mens ens børn er syge. Som det er i dag, er det sådan, at mange forældre enten må pjække fra arbejde el-

ler må forsøge at få søskende til mindre børn til at blive hjemme fra skole for at passe dem. Nogle forældre går så vidt, at de inddrager deres surt sammensparede ferie for at kunne passe deres børn under en længere sygdomsperiode.

Inden for dele af det private erhvervsliv og blandt de offentligt ansatte eksisterer der en ordening, hvorefter man har én dag fri, men én dag er jo ikke meget, og den ene dag er da også først og fremmest beregnet på, at man i løbet af den ene dag skal kunne finde en pasningsmulighed til resten af den periode, hvor barnet er sygt. Men vi ved alle sammen, at det er vanskeligt, ja, nærmest håbløst overhovedet at finde en pasningsmulighed.

Det er rimeligt, at det skal finansieres over dagpengesatserne. Det synes jeg især, fordi det betyder, at folk har en rimelig mulighed for sikkerhed i deres ansættelse og ikke har en trussel om fyring hængende over hovedet.

Jeg synes, det er helt forrygende at høre fru Karen Thurøe Hansen snakke om ansvarlighed, når man sætter børn i verden. Jeg ved ikke rigtig, hvad det er for en form for ansvarlighed. Skal man sikre sig på forhånd, at ens børn ikke er syge, eller hvad er det, der sigtes mod? Jeg synes, det ville være rart, om fru Karen Thurøe Hansen selv ville vise lidt ansvarlighed over for de forældre, der rent faktisk står i nogle store problemer.

Inge Krogh (KrF):

Der har her i dag været talt om frygtelige overgreb mod børn omkring århundredskiftet, men vi må ikke på nogen måde glemme, at vi nok har så mange børnemishandlinger nu som aldrig før. Det forslag, der ligger her, viser faktisk, hvordan vores forhold er. Vores samfund er ikke indrettet til børn. Der er ikke nogen til at passe dem, når de er syge. Kristeligt folkeparti mener, at vi i langt højere grad må indrette samfundet sådan, at der er mulighed for, at en af forældrene kan blive hjemme og passe børnene. I øvrigt må vi vel have en dybere undersøgelse af forslaget. De 10 dage om året kan jeg ikke rigtig se noget formål med.

Angående den del af forslaget, der taler om at give ret til dagpenge, når barnet er indlagt på sygehus i en anden kommune, er vi selvfølgelig indstillet på det, når barnet er i en kritisk fase før og efter en operation, og

[Inge Krogh]

når barnet er alvorligt sygt. Vi mener ikke bare det skal være, når barnet er på hospital, men selvfølgelig også, når det kan plejes hjemme, når det er meget alvorligt sygt.

Det er dog tvivlsomt, om man generelt skal sige, at så længe barnet er indlagt i en anden by, er der mulighed for dagpenge. Man kan tænke sig, at barnet er indlagt i Odense, mens forældrene bor i Nyborg; så kan det lade sig gøre at besøge barnet dagligt, også uden for almindelig arbejdstid.

Lis Starcke (DR):

Retsforbundet ønsker ikke at medvirke til lovgivning på et område, der i den grad griber ind på arbejdsmarkedets område. Det er jo det, man opfordrer til i dette forslag til folketingsbeslutning. Selvfølgelig kan vi se det store problem, der er, efterhånden som vi har flere og flere tilfælde af, at begge forældre er udearbejdende. Vi vil afvente regeringens forslag og gerne være med til at se, hvordan man eventuelt kan løse disse problemer. Vi mener ikke, det skal gøres på den her foreslåede måde.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg vil gerne sige til fru Anne Grete Holmsgård, at vi ganske givet har forskelligt syn på politik. Det er stadig væk min overbevisning, at man som forældre har et ansvar for de børn, man sætter i verden. Man kan måske tale om, at arbejdsmarkedets forhold ikke er så gode, som de burde være, når børnene skal passes ude, men der er den forskel på fru Anne Grete Holmsgårds og min politik, at hendes parti gerne ser en ensretning af børnene, hvorimod vi gerne ser en individuel opdragelse – og også, at forældrene har et vist ansvar, når de sætter børn i verden.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil foreløbig takke socialministeren, fordi vi har fået at vide her i dag, at i slutningen af februar vil der komme et forslag fra børnekommissionen. Nu ved jeg selvfølgelig ikke på nuværende tidspunkt, om der kommer et forslag om orlov i forbindelse med børns sygdom. Det vil jeg afvente spændt.

Derudover vil jeg takke de partier, som har vist sympati for SFs forslag. Til de parti-

er, der har modtaget det negativt, har jeg følgende bemærkninger:

Fru Karen Thurøe Hansen snakker om ansvarsbevidsthed. Jeg mener, at ansvarsbevidsthed også består i at tage hensyn til de kvinder, der er ude på arbejdsmarkedet. Jeg ved, at fru Karen Thurøe Hansens parti har et folketingsmedlem, som oven i købet er formand for Dansk Kvindesamfund, så jeg tror da nok, fru Karen Thurøe Hansen vil være interesseret i, at kvinderne kommer ud på arbejdsmarkedet. Det mener jeg da at de konservative også står for. Derfor er der altså nogle børn, der på en eller anden måde skal passes, også under sygdom.

Man ved, at det er meget svært for mindre børn. Jeg har en undersøgelse, som er foretaget i Sverige, og jeg kan sige lidt om, hvordan det ser ud rent sygdomsmæssigt for børn i Sverige. Jeg tror, forholdene i høj grad ligner de danske forhold. Mange ting har ændret sig i vores samfund, og derfor opstår der nogle nye behov. Nogle af de ting, der har ændret sig, er bl. a., at dødeligheden heldigvis er faldet, og de mere alvorlige sygdomme, infektionssygdomme og mangelsygdomme, har vi heldigvis ikke så mange af mere for børnenes vedkommende. Derimod er der en stigning i antallet af børn med allergi og fejllærning og længerevarende fysiske handicap plus psykiske og sociale vanskeligheder.

Det er klart, at i et så kompliceret samfund, som det danske efterhånden er blevet med industrialiseringen osv., forekommer der mere sygdom og flere problemer, og det går også ud over børnene. Det var bl. a. derfor, vi havde en børnedebat her i begyndelsen af januar måned.

De fleste forældre kan i dag ikke blive hjemme og passe deres børn – der er ganske vist nogle inden for det offentlige, der har en dags frihed i forbindelse med børns sygdom – det betyder, at sådanne situationer bliver kritiske for børnene. De kan måske blive passet af fremmede, hvis man da kan være så heldig at få en hjemmehjælper fra kommunen. Det kan man ikke altid med så kort varsel. Børn bliver ikke syge på klokkeslæt, de bliver pludselig syge, og så er det ikke givet, at kommunen kan hjælpe én. Hvad sker der så? Ja, så kan det være en ældre søster eller broder, der må blive hjemme og passe sin lillesøster eller lillebroder, så forsømmer den

[Birthe Nielsen]

dreng eller pige fra skolen, og så bliver der ballade dér. Sådan kører det i ring og i ring.

Vi ved, at når børn kommer på institutioner, er smittefaren voksende, idet de bliver smittet af de andre børn. Den svenske undersøgelse viser netop, at i de første leveår er børnene på daginstitution dobbelt så hyppigt syge, fordi de er ramt af infektioner, og det sker mere for børn, der er sammen med andre børn. Det er altså også noget nyt, der er sket i vores samfund.

Af undersøgelsen fremgår det videre, at børn fra 1 til 6 år gennemsnitlig havde 6 sygedage om året og børn under 1 år havde 11 sygdomstilfælde. Ud fra det var det, man lavede denne barselorlovsordning i Sverige, hvor en af forældrene kunne blive hjemme og passe barnet mindst 10 dage om året. Det var under hensyn til de undersøgelser, at man indførte den lov i Sverige.

Fru Inge Krogh nævnte problemerne i forbindelse med vold. Det synes jeg ikke rigtig kommer debatten ved, men jeg vil da give fru Inge Krogh ret i, at det er sværere at være barn i vores samfund, hvilket vores debat også viste her i januar måned, hvor vi diskuterede disse problemer.

Lone Dybkjær (RV):

Til fru Birthe Nielsen vil jeg lige sige, at der faktisk også er enkelte private virksomheder, der giver tilladelse til, at forældre kan blive hjemme under et barns sygdom. Det synes jeg bør nævnes her, så vi ikke altid kun peger på det offentlige.

Knud Lind (FP):

Når jeg kommer op på talerstolen igen, er det sådan set, fordi jeg godt kunne tænke mig at få svar på et enkelt spørgsmål. Man siger her, at forældrene har ret til mindst 10 dages orlov, men så kommer man også ind på noget med indlæggelse uden for hjemstedskommunen. Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne, om det vil sige, at forældrene til et barn, der er indlagt på et sygehus inden for hjemstedskommunen, skal have mere end 10 dages orlov, eller skal de kun have de 10 dage, hvis det er inden for hjemstedskommunen?

Uden at komme ind på det finanspolitiske – jeg er nemlig blevet irrettesat af formanden tidligere og håber ikke, jeg skal blive det igen

– vil jeg da sige, at selv om man har sympati for forslaget, så er vi i en sådan situation i dag, at vi ikke rigtig har noget at have sympati i.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Når fru Birthe Nielsen hentyder til min kollega i partiet, må jeg oplyse fru Birthe Nielsen om, at vi er et rummeligt parti. Jeg har fået min gruppes tilslutning, og som ordfører vedrørende dette lovforslag har jeg udtrykt de meninger, som er gruppens.

Birthe Nielsen (SF):

Der blev stillet et spørgsmål fra hr. Knud Lind til mig med hensyn til børn, som bliver indlagt til behandling uden for hjemkommunen. Det kan være svært for forældre, som begge arbejder, hvis barnet er på en behandlingsinstitution, som ikke lige netop ligger i den kommune, hvor man bor. Det koster noget transport frem og tilbage. Det er vigtigt, at forældrene kan komme på besøg under barnets indlæggelse. Her tænker jeg selvfølgelig især på barnets tryghed. Det er derfor, vi har foreslået den formulering.

Jeg vil godt sige til fru Karen Thurøe Hansen, at så vidt jeg har kunnet se i det konservative folkepartis program, går man da ind for, at kvinderne skal deltage i arbejdslivet. Jeg har ikke set nogen steder, at man er gået imod det. Så synes jeg også, det må være rimeligt, at der er nogen, der skal tage sig af børnene, når man er på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det spørgsmål, jeg ikke rigtig synes jeg fik svar på, var: hvis barnet bliver behandlet inden for hjemstedskommunen, skulle forældrenes orlov så holdes inden for de 10 dage? Er det sådan, det skal forstås?

Formanden:

Nu er vi jo snart ved at komme ind i det, der hører hjemme i udvalget.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Ja.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 29. januar 1980 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan. Jeg gør særligt opmærksom på, at fredagsmødet begynder kl. 10 i næste uge og ikke kl. 11, som det ellers normalt er skik.

Mødet hævet kl. 15.18
